

KUTATÁSI JELENTÉS

a Debreceni Búvárklub

1997-ben Bánkút térségében végzett
karszt- és barlangkutató tevékenységéről

valamint

KUTATÁSI TERV

1998. évre

Jelentés

Bánkút térségében a Lyukas-gerinc és a Borovnyák között lévő víznyelősor és a Diabáz-barlang 1997. évi kutatásáról.

A kutatást végezte a Deberecei Búvárklub.

A kutatás célja: a Diabáz-barlang állagmegóvása, járhatóvá tételének megoldása, valamint a víznyelősor feltáró kutatása, különös tekintettel az "1". inaktív víznyelőre. A terület rövid földtani, hidrológiai viszonyainak áttekintése:

- A terület a Nyugat-Bükk erősen tektonizált északi-antiklinálisának déli peremén található, változatos kőzet-összetételű területen.

- A víznyelősor és a Diabáz-barlang befoglaló kőzete felső-ladini karni triász mészkő, melyet északról diabáz, nyugatról agyagpala határol. A területen megtalálható az Ördög-oldalban az oolitos (alsó triász) mészkő, vele szemben a Garadna-völgyig húzódó középső triász - anizuszi dolomit, valamint a Borovnyákon az erősen átalakult, préselt, lilás porfirit (középső triász), mely palássága és erős töredezettsége miatt vastag lejtőtörmelék alakított ki a víznyelősor északi oldalán. Ez a lejtőtörmelék képes a csapadékot hosszabb ideig tárolni és ez a víz táplálja a víznyelősor és köztük a Diabáz-barlang állandó vizét, forrását. Ez a terület ezért fokozottan érzékeny a szennyeződésre, melyet az autóparkoló, az ÉMÁSZ üdülő okozhat.

- A Diabáz-barlang a fent említett mészkő és a diabáz mélybeli határán alakult ki, feltárva a két kőzet találkozásánál alakult csúszófelületeket és zúzott zónákat. A barlang aktív víznyelők (2, 3, 4,) vizét vezeti le 850 méter tengerszint feletti magasságból a Garadna-forrás 500 méter tengerszint feletti magasságába. (MÁFI 1991.)

- Az "1". víznyelő a Diabáz-barlangtól dél-nyugatra lévő inaktív víznyelő, mivel a völgy már mélyebbre vágódott a víznyelő tölcserénél. Valamikor nagy mennyiségű víz folyhatott le rajta, melyet az erős szétfagyások ellenére is látható oldásnyomok is jeleznek. A víznyelőből nagy szelvényű barlang nyílik, mely mosott kötőmélékkel volt feltöltődve, de a végponton a bejárat szintje alatt 16 m-re már jól rétegzett agyagkitöltés található. A falakon helyenként korrodált, de még jól felismerhető cseppkőképződmények vannak.

Az elvégzett kutatás:

- A kutatás legfontosabb célja az omlásveszélyessé vált Diabáz-barlang járhatóvá tételének vizsgálata volt. Ennek lehetőségeit tanulmányozva két megoldás merült fel:

1. A meglévő bejáraton keresztül lefelé haladva az összes omlásveszélyes hely betonozással történő biztosítása, illetve a lebontható részek eltávolítása. Ennek érdekében elvégeztük az omlásveszélyes részek fotodokumentálását. Ez alapján a következő részek szorulnak megerősítésre:

- A hajóköteles akna előtti meander bejárata feletti omladék. (1-es foto)

- A hajóköteles akna felső omladéka különös tekintettel arra a nagy kőre, melyet egy ökölnyi kő tart és mögötte több tonnára tehető omladék van. (2-3-as foto)

- A hajóköteles akna utáni omladékos szakasz, melyben már történt betonozásos biztosítás (4-es foto), de az ez utáni rész is megerősítésre szorul. (5-ös foto)

- Az omladékos szakasz közepén a Szép-ág előtt egy új omlás eltemette a közlekedő vaslétrát (6-os foto). Ez a rész vagy megerősítésre szorul, vagy a közlekedési útvonalból ki kell iktatni.

- A Húszévesek-terme előtti meanderes folyosó bejáratánál lévő utolsó kő, ami kimozdult a helyéről és ez tartja a felette lévő omladékot. (7-8-as foto) Látható a sziklán a friss csúszásnyom.

2. A felső, azaz a bejárat részek (melyek a mindenévi kimosódásnak vannak kitéve) kiiktatása a közlekedésből egy másik bejárat megnyitásával. Ennek reális lehetősége van az "1"-es víznyelő kibontásával és feltárásával, mivel felszíni vetületük távolsága 45-60 méter, szintbeli távolságuk 20 méter. Ezt támasztja alá a felszínen mért kőzetrétegek csapásiránya is, mely a Szép-ág omladékos termeinek irányába mutat. Ennek érdekében megtörtént a két objektum összemérése és tovább folyt az "1". víznyelő kutatása. Az "1" víznyelőben a kitermelt követ az ácsolat mögé deponáltuk.

9. foto - az "1" víznyelő külszíni képe

10. foto - a lejárati akna

11. foto - a törmelék depó

12. foto - a jelenlegi végpont.

A környék terepbejárása során tapasztaltuk, hogy a bánkúti turistaház új tulajdonosa a házat felújította és azt a közeljövőben üzembe helyezi. Ennek során felújították a régi szennyvíztároló és ülepítő aknákat, ami arra utal, hogy az épület szennyvízelvezetését nem kötik rá a meglévő regionális szennyvízelvezető hálózatra, hanem azt helyben akarják tárolni. Ez azzal a veszéllyel járhat, hogy a régebbi helyzethez hasonlóan a késedelmes ürítés vagy műszaki hiba folytán a szennyvíz a kőzetbe kerül, onnan pedig a Diabáz-barlang vizébe. Hivatkoznánk a

80-as években végzett vízminőség vizsgálatainkra, melyek azt mutatták, hogy a barlangba a víznyelők felől befolyó víz kifogástalan minőségű volt, míg az omladékos szakasz után még a mennyezetről csepegő vízben is jelentős fekál-kóli szennyezettséget figyeltünk meg.

Összefoglalva:

- A Diabáz-barlangot látogatni továbbra sem lehet, míg a megerősítés vagy az új bejárat el nem készül. Erről megfelelő tájékoztatást adunk.
- Az "1". víznyelő további feltárása folytatódott.
- A terület víznyelőiben csak állagmegóvás történt
- Figyelemmel kísértük a területen folyó tevékenység (építés- üzemeltetés) környezetre és a karsztvízre gyakorolt hatását.

Zoltán László

HOEN ISTVÁN kur. vez.

Kutatási terv 1998-ra

1. A Diabáz-barlang járhatóvá tétele, az omlásveszélyes részek betonozással történő megerősítésével.
2. Az "1" víznyelő további bontásával megteremteni annak lehetőségét, hogy egy új bejáratot lehessen nyitni a Diabáz-barlangra, és így az omlásveszélyes részek kizárhatók lennének a közlekedésből.
3. A víznyelősor többi tagjának, főleg a Csipkés-kúti víznyelőnek feltáró kutatása.
4. Mivel a Bánkúti Turistaház az ÉGSZi-től átkerült magánkézbe, és újból üzemel, és tudomásunk szerint nem csatlakozott a szennyvízhálózatra, hanem a régi szennyvíztároló aknát hozták rendbe és használják, ezért igen fontos a Diabáz-barlang vizeinek folyamatos bakteriológiai vizsgálata. Ezt az indokolja, hogy amikor még a turistaház üzemelt, szennyvize megjelent a barlangban. Ezen vizsgálatok költségeit viszont kérjük számunkra biztosítani.

Csabó László

HORN ISTVÁN KUT. VER.

1. Foto

2. Foto

3. Foto

4. Foto

5. Foto

6. Foto

7. Foto

8. Foto

9. Foto

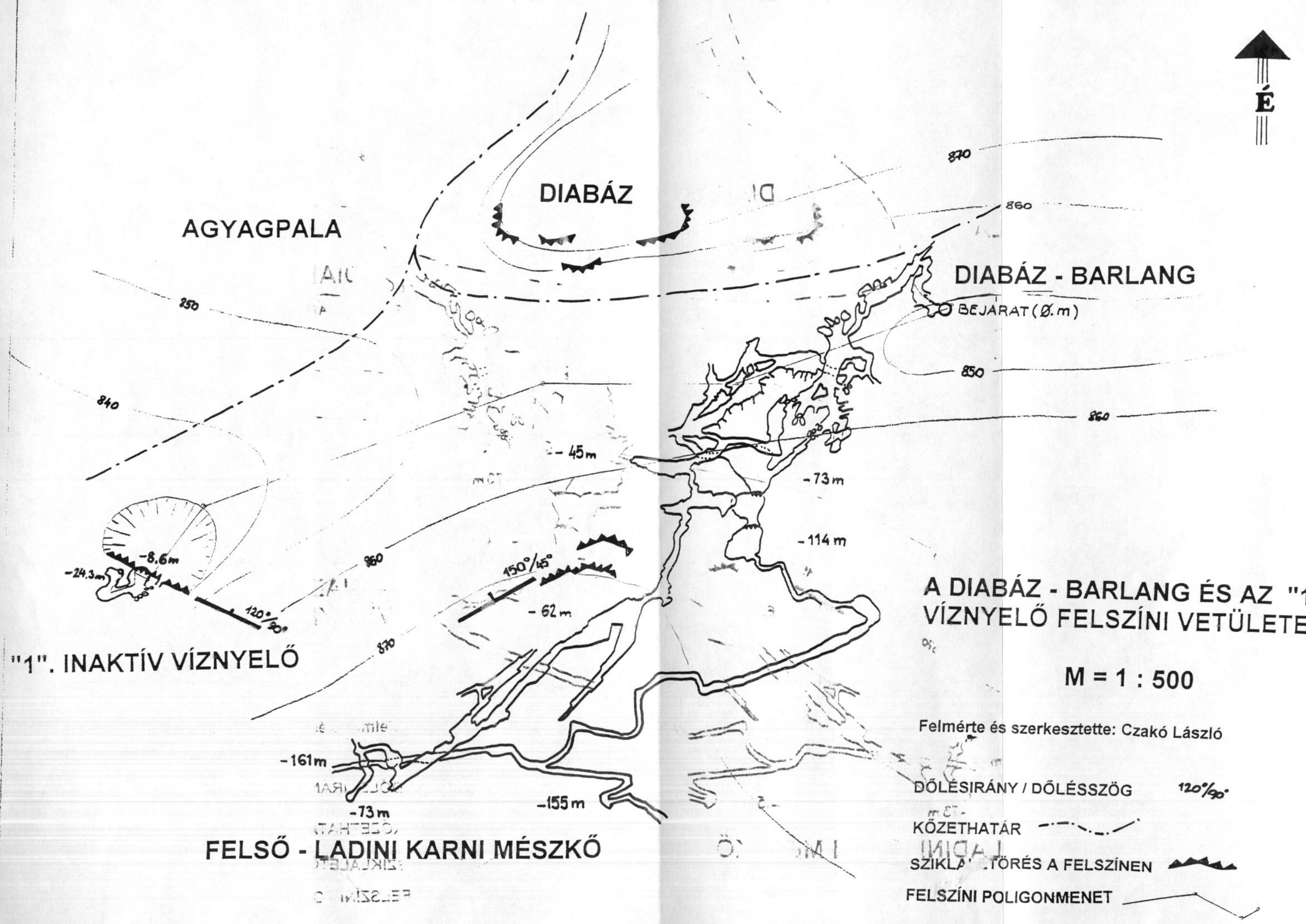

10. Foto

11. Foto

12. Foto

AGYAGPALA

DIABÁZ

DIABÁZ - BARLANG

BEJÁRAT (Ø.m)

A DIABÁZ - BARLANG ÉS AZ "1" VÍZNYELŐ FELSZÍNI VETÜLETE

M = 1 : 500

Felmérte és szerkesztette: Czakó László

DŐLÉSIRÁNY / DŐLÉSSZÖG 120°/90°

KÖZETHATÁR

SZIKLA TÖRÉS A FELSZÍNEEN

FELSZÍNI POLIGONMENET

"1". INAKTÍV VÍZNYELŐ

FELSŐ - LADINI KARNI MÉSZKŐ